

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Ndc/57/2023
Identifikačné číslo spisu:	3719202567
Dátum vydania rozhodnutia:	07.12.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3719202567.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu občianskeho združenia Slovenský rybársky zväz, Žilina, Andreja Kmeťa 20, IČO: 00 178 209, zastúpeného advokátkou JUDr. Magdou Poliačikovou, Žilina, Národná 17, IČO: 36 848 654 a advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Danica Birošová, s.r.o., Trenčín, Piaristická 46, IČO: 36 837 857, proti žalovanej obchodnej spoločnosti MINT SOLUTIONS, s. r. o., Žilina, Veľká okružná 1309/17, IČO: 50 951 319, zastúpenej advokátom Mgr. Ladislavom Švaňom, Žilina, Veľká Okružná 39, IČO: 42 069 181, o určenie vlastníctva, zaplatenie kúpnej ceny s príslušenstvom a zaplatenie zmluvnej pokuty a náhrady škody, vedenom na Krajskom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 43Cob/124/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením sporu, takto

rozhodol:

Nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením sporu j e d ô v o d n ý.

Na prejednanie sporu je príslušný Krajský súd v Trenčíne.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd predložil spor vedený na tomto súde pod sp. zn. 43Cob/124/2023 na rozhodnutie podľa ustanovenia § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z dôvodu nesúhlasu s postúpením sporu Krajským súdom v Trenčíne. Nesúhlas odôvodnil v prvom rade tým, že v prejednávanej veci podľa jeho názoru ide o občianskoprávny spor, keď predmetom konania je nárok žalobcu o určenie vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnostiam špecifikovaným v petite žaloby titulom neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej 23. novembra 2018 medzi žalobcom ako predávajúcim a žalovanou ako kupujúcim, t. j. medzi subjektmi práva, ktoré nie sú definované v § 261 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OBZ“), pričom účastníci kúpnej zmluvy si zároveň písomne nedohodli, že sa spravuje ustanoveniami OBZ podľa § 262 tohto zákona. To isté platí v časti uplatneného nároku na zaplatenie kúpnej ceny 3 407 775 eur s prísl. Predmetom sporu nie je obchodnoprávny spor, preto nie je možné aplikovať ust. § 22 CSP účinné od 01. júna 2023. Aj podľa CSP účinného od 01. júna 2023 na základe ust. § 34 ods. 1 CSP platí, že o odvolaní proti rozhodnutiu Okresného súdu Považská Bystrica v

občianskoprávnom spore rozhoduje Krajský súd v Trenčíne.

1.1. Pre prípad, že by najvyšší súd dospel k záveru, že spor v prejednávanej veci predsa len je obchodnoprávnym sporom, Krajský súd v Banskej Bystrici svoj nesúhlas s postúpením veci Krajským súdom v Trenčíne podporne odôvodnil aj tým, že v predmetnom spore bolo odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica z 09. decembra 2022 č. k. 14Cb/138/2019-772 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Považská Bystrica z 09. mája 2023 č. k. 14Cb/138/2019-849 podané 22. decembra 2022, t.j. pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (ďalej len „zákon č. 150/2022 Z. z.“), ktorý v spojení so zákonom č. 398/2022 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony s účinnosťou od 01. júna 2023 okrem iného zmenil aj úpravu CSP a zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvody súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004“). Podľa Krajského súdu v Banskej Bystrici je v zmysle prechodného ustanovenia § 471c CSP k úpravám účinným od 01. júna 2023 na konanie a rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu Okresného súdu Považská Bystrica príslušný Krajský súd v Trenčíne. Z prechodného ustanovenia vyplýva zásada dokončenia vecí (t.j. odvolacích konaní začatých do 31. mája 2023) na vecne a miestne príslušných súdoch podľa predpisov účinných do 31. mája 2023. Prechodné a záverečné ustanovenie (§ 471c CSP) je potrebné vykladať v súvislosti s účelom, zmyslom a cieľom, ktorý sa mal zmenou právnej úpravy dosiahnuť. Neexistuje žiaden rozumný dôvod rozdielného výkladu príslušnosti súdov argumentujúc absenciou jednoznačného znenia právnej úpravy vo vzťahu k funkčnej a kauzálnej príslušnosti, z ktorého dôvodu je, zohľadniac čl. 3 a 4 CSP, potrebné konania o odvolaní začaté pred 01. júnom 2023 dokončiť na doteraz príslušných krajských súdoch. Opačný výklad by bol v rozpore so zásadou perpetuatio fori. Predloženie veci krajskému súdu nepríslušnému na konanie o odvolaní podanom do 31. mája 2023 by navyše podľa Krajského súdu v Banskej Bystrici mohlo predstavovať aj zásah do ústavného princípu zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Aj z uvedených dôvodov je v danom prípade na prejednanie odvolania podaného do 31. mája 2023, t.j. v odvolacom konaní začatom a právoplatne neskončenom do 31. mája 2023, príslušný Krajský súd v Trenčíne.

2. Podľa § 36 ods. 1 a ods. 2 CSP konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

3. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

4. Podľa § 43 ods. 1 a 2 CSP ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená. Ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súde viazané.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Banskej Bystrici a Krajskému súdu v Trenčíne podľa § 43 ods. 2 CSP príslušný na rozhodnutie o príslušnosti prejednal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením sporu je dôvodný.

6. Podľa § 34 ods. 1 CSP v znení účinnom od 01. júna 2023, ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

7. Podľa § 34 ods. 2 písm. a) CSP v znení účinnom od 01. júna 2023 na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici.

8. Podľa § 22 písm. f) CSP v znení účinnom od 01. júna 2023 na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne.

9. Podľa § 20 písm. a) CSP Namiesto všeobecného súdu žalovaného je na konanie príslušný výlučne súd, v ktorého obvode je nehnuteľnosť, ak sa spor týka vecného práva k nej.

10. Pre posúdenie dôvodnosti nesúhlasu Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením mu veci Krajským súdom v Trenčíne bolo primárne potrebné ustáliť, či v danom prípade ide o obchodnoprávny spor v zmysle citovaného ustanovenia, ktorý ako pojem procesného práva nie je v predpisoch upravujúcich konanie pred súdmi v súkromnoprávných sporoch a iných súkromnoprávných veciach (CSP) definovaný, a preto je potrebné pre jeho vymedzenie vychádzať z predpisov hmotného práva upravujúcich obchodnoprávne vzťahy a občianskoprávne vzťahy, teda z OBZ ako lex specialis a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) ako lex generalis.

11. Podľa § 261 ods. 1 OBZ, táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti.

12. Podľa § 261 ods. 2 OBZ, touto časťou zákona sa spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti.

13. Podľa § 261 ods. 6 OBZ, touto časťou zákona sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy:

a) medzi zakladateľmi obchodných spoločností, medzi spoločníkom a obchodnou spoločnosťou, ako aj medzi spoločníkmi navzájom, pokiaľ ide o vzťahy týkajúce sa účasti na spoločnosti, ako aj vzťahy zo zmlúv, ktorými sa prevádza podiel spoločníka, medzi štatutárnym orgánom alebo členom štatutárnych a dozorných orgánov spoločnosti a obchodnou spoločnosťou, ako aj vzťahy medzi spoločníkom a obchodnou spoločnosťou pri zriaďovaní záležitostí spoločnosti a záväzkové vzťahy medzi prokuristom a spoločnosťou pri výkone jeho poverenia,

b) medzi zakladateľmi družstva a medzi členom a družstvom, pokiaľ vyplývajú z členského vzťahu v družstve, ako aj zo zmlúv o prevode členských práv a povinností, záväzkové vzťahy medzi členom štatutárneho orgánu a kontrolným orgánom družstva a záväzkové vzťahy medzi prokuristom a družstvom pri výkone jeho poverenia,

c) z burzových obchodov a ich sprostredkovania (§ 642) a ďalej z odplatných zmlúv týkajúcich sa cenných papierov,

d) zo zmlúvy o predaji podniku alebo jeho častí (§ 476), zmlúvy o úvere (§ 497), zmlúvy o kontrolnej činnosti (§ 591), zasielateľskej zmlúvy (§ 601), zmlúvy o prevádzke dopravného prostriedku (§ 638), zmlúvy o tichom spoločenstve (§ 673), zmlúvy o otvorení akreditívu (§ 682), zmlúvy o inkase (§ 692), zmlúvy o bankovom uložení vecí (§ 700), zmlúvy o bežnom účte (§ 708) a zmlúvy o vkladovom účte (§ 716),

e) z bankovej záruky (§ 313), z cestovného šeku (§ 720) a sľubu odškodnenia (§ 725).

14. Podľa § 262 ods. 1 a 2 OBZ strany si môžu dohodnúť, že ich záväzkový vzťah, ktorý nespadá pod vzťahy uvedené v § 261, sa spravuje týmto zákonom. Dohoda podľa odseku 1 vyžaduje písomnú formu.

15. Podľa § 261 ods. 9 OBZ zmlúvy medzi osobami uvedenými v odsekoch 1 a 2, ktoré nie sú upravené v hlave II tejto časti zákona, a sú upravené ako zmluvný typ v Občianskom zákonníku, spravujú sa príslušnými ustanoveniami o tomto zmluvnom type v Občianskom zákonníku a týmto zákonom.

16. Podľa § 409 ods. 1 OBZ kúpnu zmluvou sa predávajúci zaväzuje dodať kupujúcemu hnutelnú vec (tovar) určenú jednotlivo alebo čo do množstva a druhu a previesť na neho vlastnícke právo k tejto veci a kupujúci sa zaväzuje zaplatiť kúpnu cenu.

17. Podľa § 588 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), z kúpnej zmluvy vznikne predávajúcemu povinnosť predmet kúpy kupujúcemu odovzdať a kupujúcemu povinnosť predmet kúpy prevziať a zaplatiť zaň predávajúcemu dohodnutú cenu.

18. Podľa § 118 ods. 1 OZ predmetom občianskoprávných vzťahov sú veci, živé zvieratá, a pokiaľ to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty.

19. Vecou na účely OZ sa má na mysli vec hnutelná i nehnuteľná. Nehnuteľnosťami sú pozemky a stavby spojené so zemou pevným základom (§ 119 ods. 1, 2 OZ).

20. Z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že v predmetnom spore žalobca - občianske združenie tvrdí, že kúpna zmluva, ktorú ako predávajúci uzavrel so žalovanou - obchodnou spoločnosťou ako kupujúcim, je absolútne neplatná, v dôsledku čoho na žalovanú neprešlo vlastnícke právo k predmetu kúpy - nehnuteľnostiam špecifikovaným v žalobe nachádzajúcim sa v okrese Považská Bystrica v k. ú. S. C.. Žalobca preto žiada určiť, že je výlučným vlastníkom predmetných nehnuteľností. Ďalšie peňažné nároky si žalobca uplatnil pre prípad, že súd bude považovať kúpnu zmluvu z 23. novembra 2018 (č. 1. 36 a nasl. spisu) za platný právny úkon.

21. Predmetom kúpnej zmluvy podľa OBZ môže byť len hnutelná vec (tovar) určená jednotlivo alebo čo do množstva a druhu. Nehnuteľnosti (§ 119 OZ) nemôžu byť predmetom kúpnej zmluvy podľa OBZ a v takom prípade sa kúpna zmluva riadi ustanovením § 558 a nasl. OZ, a to aj v prípade jej uzavretia medzi podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti (§ 261 ods. 9 OZB). Nehnuteľnosť môže byť predmetom zmluvy o predaji podniku (§ 476 - 488), alebo zmluvy o kúpe prenajatej veci (§ 489 - 496) ako osobitných zmluvných typov podľa Obchodného zákonníka (porov. PATAKYOVÁ, M. a kol. Obchodný zákonník. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2022, s. 1411).

22. Najvyšší súd s ohľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že v predmetnej veci nejde o obchodnoprávny spor, keď ide o spor z kúpnej zmluvy, predmetom ktorej je prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci (veciam) uzavretej medzi zmluvnými stranami, ktoré nie sú subjektmi v zmysle § 261 ods. 1 a 2 OBZ. Na uvedenom závere pritom nič nemení ani skutočnosť, že spor bol na súde prvej inštancie zapísaný v registri „Cb“, do ktorého sa v zmysle Prílohy 1, časti II, písm. B, bodu 1, písm. a) Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy zapisuje žaloba a návrh na začatie konania v sporovej veci obchodnoprávnej povahy, ak sa nezapisujú do iného súdneho registra. Nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením mu sporu Krajským súdom v Trenčíne je preto dôvodný.

23. Podľa § 470 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 01. júla 2016), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

24. Podľa § 471c CSP (v znení účinnom od 01. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

25. S ohľadom na vyššie uvedené, prechod výkonu súdnictva z Okresného súdu Považská Bystrica na Okresný súd Trenčín [§ 181 ods. 1 písm. f) zákona č. 371/2004 Z. z. v znení účinnom od 01. júna 2023] a skutočnosť, že odvolacím súdom je krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii [§ 34 ods. 1 CSP v spojení s § 3 ods. 6 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. v znení účinnom od 01. júna 2023], najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.